

Tabel 1. Laekunud ettepanekud ja seisukohad Tartu linnas Ilmatsalu ja Tüki küla osa üldplaneeringu lähteseisukohtadele ja keskkonnamõju strateegilise hindamise programmile ning nendega arvestamine

Esitaja, kuupäev ja kirja nr	Ettepanek, seisukoht	Seisukohaga ja ettepanekuga arvestamine/ selgitus	Lähteseisukohtade ja KSH programmi korrigeerimise/ täiendamise vajadus
Maa-amet, 22.11.2023 (kiri nr 6-3/23/15628-2)	1. Maa-amet on varasemalt 13.05.2022 kirjaga nr 7-1/22/8277-2 kooskõlastanud koostatava Suurtiikide ja Angervaksa kinnistute lähiala detailplaneeringu põhijoonisel kujutatud lahenduse tingimused, et Angervaksa katastriüksusele veekogusid ei planeerita. Tutvunud detailplaneeringu eskiisjoonisega (seisuga 19.05.2023) märgime, et joonisel on arvestatud 13.05.2022 kirjas nr 7-1/22/8277-2 toodud tingimusega.	Seisukoht teadmiseks võetud.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.
	2. Arvestades, et planeeringuala külgneb vahetult taotletava Ulila III turbatootmisala (taotleja AS Tootsi Turvas) mäeeraldisega ja selle teenindusmaaga, siis palume teha koostööd AS-iga Tootsi Turvas.	Seisukohaga arvestatud. LS ja KSH programmi eelnõu saadeti AS-le Tootsi Turvas ettepanekute tegemiseks (ettepanekuid ei laekunud). AS-i Tootsi Turvas teavitatakse planeeringu menetlemisest edaspidi kui PlanS § 76 lg 1 mõistes isikut, kellel võib olla põhjendatud huvi planeeringu ja KSH vastu.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.
	3. Maa-ameti hinnangul ei ole põhjust eeldada, et planeeringulahendus halvendaks maavara kaevandamisväärsena säilimise või maavarale juurdepääsu osas olemasolevat olukorda.	Seisukoht teadmiseks võetud.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.
	4. Palume hoida Maa-ametit kursis planeeringu edasise menetlemisega ning edastada üldplaneering enne selle vastuvõtmist kooskõlastamiseks Maa-ametile.	Seisukoht teadmiseks võetud.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.

	5. Reformimata riigimaade ja maaüksuste, mille volitatud asutus on Maa-amet, osas annab üldplaneeringule seisukoha Regionaal- ja Põllumajandusministeerium.	Seisukoht teadmiseks võetud.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.
Elering AS, 23.11.2023 (kiri nr 11-4/2023/900-1)	Ettevõtte teatab, et planeeringualale ei jää Elering AS-i olemasolevaid või planeeritavaid elektri- ja gaasitaristu objekte.	Teadmiseks võetud.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.
Transpordiamet, 23.11.2023 (kiri nr 7.2-1/23/22719-2)	1. Transpordiamet on tutvunud edastatud materjalidega ning tulenevalt sellest, et planeeringuala ei piirne riigiteedega, planeeringualal ei ole avalikus kasutuses olevaid lennuvälju ega kopteriväljakuid ning planeeringualale ei ulatu olemasolevate lennuväljade lähiümbruse piirangupindade territooriumid ja planeeringuala ei ole seotud üldkasutatavate veeteedega ega sisevetega, puuduvad hetkel ettepanekud planeeringu ja KSH koostamisele.	Seisukoht teadmiseks võetud.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.
	2. Palume meid hoida planeeringu menetlusega kursis edastades vajalikud teated ja kaasamise kutsed maantee@transpordiamet.ee .	Seisukoht teadmiseks võetud.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.
Keskonnaamet, 24.11.2023 (kiri nr 6-5/23/15283-3)	1. KSH käigus hinnatakse, millises lõigus ja kui suures ulatuses vajab Ilmatsalu jõgi setetest puhastamist, kuid programmist lähtudes on selgusetu, milliste andmete alusel see hinnang antakse. Kas viiakse läbi ka settepaksuste-veesügavuste mõõtmised?	Arvestatud. KSH käigus viiakse läbi settepaksuse ja veesügavuste mõõtmised.	Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks. KSH programmi ptk 6 (mõju pinnaveele, veerežiimile ja -kvaliteedile) täiendatakse järgmiselt: <i>Samuti hinnatakse sette eemaldamise mõju pinnaveekogudele, seejuures viiakse läbi settepaksuse ja veesügavuse mõõtmised ning hinnatakse, millises lõigus ja kui suures ulatuses vajab Ilmatsalu jõgi setetest puhastamist või süvendamist.</i>

	<p>2. Märgitud on setetest puhastamise ja veeliikluse võimaliku mõju hindamine pinnaveele, kuid tuleks prognoosida ka nende tegevuste võimalikku mõju Ilmatsalu jõe alamjooksu kalastikule (sh Alam-Pedja LKA kaitse-eesmärgiks olevatele liikidele). Vajadusel tuleb kaasata vastav vee-elustiku ekspert.</p>	<p>Seisukohaga arvestatud.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks.</p> <p>KSH programmi ptk 6 (mõju kaitstavatele loodusobjektidele, sh Natura 2000 aladele) täiendatakse järgnevalt: <i>Eelnevalt tulenevalt hinnatakse KSH-s mõju kaitstavatele loodusobjektidele, sh Natura 2000 võrgustikku kuuluvale Kärevere loodus- ja linnuala kaitse-eesmärkidele ja Alam-Pedja loodus- ja linnuala kaitse-eesmärkidele ning alade terviklikkusele ja nähakse ette leevendusmeetmed mõju ennetamiseks või vähendamiseks. Kalastikule avalduva mõju hindamisel kaasatakse vajadusel vee-elustiku ekspert.</i></p>
	<p>3. Keskkonnaamet esitas Kobras OÜ-le 17.10.2023 kirja nr 7-16/23/18925-3, millega andsime teada, et Eesti looduse infosüsteemist on kustutatud (arhiveeritud) järgmiste liikide elupaigad: rooruik (EELIS kood KLO9123677), väiketüll (KLO9123678), jõgitiir (KLO9123679), väikehuik (KLO9123681), väikepütt (KLO9123682), hallpösk pütt (KLO9123673 ja KLO9123674), roo-loorkull (KLO9123676 ja KLO9123675), laululuik (KLO9123670), hüüp (KLO9123669) ja mustviires (KLO9120889). KSH koostamisel palume kontrollida EELIS andmebaasis ajakohast infot, kuna seal võib pidevalt toimuda muutuseid (arhiveerimine, uued leiud).</p>	<p>Seisukohaga arvestatud. Ajakohastatud andmeid KSH programmis ja seisukohaga arvestatakse KSH aruande koostamisel.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks.</p> <p>KSH programmi ptk-s 4.7.5 on ajakohastatud kaitstavate liikide loetelu, kelle jaoks planeeringu ala ja selle lähiümborus on sobiv elu- ja toitumispaik.</p>
	<p>4. KSH käigus tuleb hinnata koosmõju ja kumulatiivne mõju teiste piirkonnas elluviidavate tegevustega (nt Ulila III turbatootmisalal maavara kaevandamisloa taotlus). Programmis on küll märgitud, et Tartu Linnavalitsus on seisukohal, et seda luba ei tohiks väljastada, kuid võimalik mõju selgitatakse koostatava KMH käigus, kuid hetkel selle loa väljastamist välistada ei saa ainult linnavalitsuse arvamuse alusel (linnavalitsus on KMH-sse kaasatud asjaomase asutusena).</p>	<p>Seisukohaga arvestatud. KSH käigus hinnatakse koosmõju ja kumulatiivset mõju teiste piirkonnas elluviidavate tegevustega. Kuna Ulila III turbatootmisala kaevandamisloa KMH koostamine on alles algusjärgus ning KMH programmi eelnõus esitatud ajakava kohaselt valmib KMH aruanne hiljem, kui Tartu linnas Ilmatsalu ja Tüki küla</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks.</p> <p>KSH programmi ptk 6 on lisatud teema "Koosmõju ja kumulatiivne mõju teiste piirkonnas olemasolevate ja kavandatavate tegevustega" ning selle alla järgnev kirjeldus: <i>KSH aruandes hinnatakse, kas võib esineda kavandatu koosmõju ja kumulatiivset mõju teiste piirkonnas olemasolevate ja kavandatavate tegevustega, antakse</i></p>

		osa üldplaneeringu KSH aruanne, siis ei ole üldplaneeringu KSH raames võimalik Ulila III turbatoomisalal kavandatava tegevusega koosmõju ja kumulatiivset mõju hinnata (kuna puuduvad turbatootmisala mõju hinnangud, mida saaks kasutada üldplaneeringu KSH läbiviimisel koosmõju ja kumulatiivse mõju hindamisel). Kavandatu koosmõju ja kumulatiivset mõju tuleb (saab) hinnata kaevandamisloa KMH raames.	<i>asjakohased hinnangud ning vajadusel nähakse ette meetmed mõju ennetamiseks või vähendamiseks.</i>
	5. KSH käigus peaks välja toodama keskkonnamõju vältimiseks ja leevendamiseks ning vajadusel ka seireks kavandatud meetmed.	Seisukohaga arvestatud.	Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks. <i>KSH programmi ptk-s 7 on märgitud, et KSH raames selgitatakse välja üldplaneeringuga kavandatud arendustegevuse võimalik mõju looduskeskkonnale, inimeste tervisele ja heaolule ning tehakse ettepanekuid võimalike negatiivsete mõjude välistamiseks, leevendamiseks ja leevendusmeetmete rakendamiseks. Seega tuuakse KSH aruandes välja meetmed (sh seire) kõikide hinnatavate mõjuvaldkondade lõikes, kus meetmete rakendamine on asjakohane. Selguse huvides täpsustati KSH programmi ptk-s 6 (Mõju hindamise ulatus ja eeldatavalt kaasnevad olulised keskkonnamõjud) teemade kaupa, et vajadusel nähakse ette leevendusmeetmed mõju ennetamiseks või vähendamiseks.</i>
	6. Vee kvaliteedi hindamisel palume arvestada ka golfialal võimalike kemikaalide (nt väetiste, herbitsiidide vm) kasutamisega.	Seiskohaga arvestatud.	Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks.

			<p>KSH programmi ptk-s 6 tehti järgmised täpsustused:</p> <ul style="list-style-type: none"> • mõju pinnaveele, veerežiimile ja -kvaliteedile: <i>Kuna arendustegevusega on oht veekogude seisundi, veerežiimi ja -kvaliteedi mõjutamiseks (vee võtmine tehisjärve ja golfiala veesilmade toiteks, golfiala kastmiseks, väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamine golfiala hooldamiseks, Ilmatsalu jõe puhastamine ja kaldajoone muutmine sadama piirkonnas, veeliiklus jõe peal), siis on antud juhul oluline hinnata arendustegevuse mõju veekogudele nii ehitus- kui kasutusfaasis.</i> • mõju põhjaveerežiimile ja kvaliteedile: <i>KSH käigus hinnatakse mõju põhjavee kvaliteedile nii ehitustööde perioodil (ehitusmasinate kasutamine pinnasetööde ja muude ehitustööde läbiviimisel) kui ka kasutusperioodil (golfialal väetiste ja taimekaitsevahendite kasutamine, veeliiklus Ilmatsalu jõel).</i>
	<p>7. Tuua programmis välja rajatava tehisjärve ehituskeeluvööndi (EKV) ulatus.</p>	<p>Seisukohaga arvestatud.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks.</p> <p>KSH programmi ptk 2.3 täiendati järgnevalt: <i>Tulenevalt looduskaitseadusest (edaspidi ka LKS) kohaldub tehisjärvele pärast Eesti looduse infosüsteemis (edaspidi EELIS) kandmist 100 m laiune kalda piiranguvöönd (LKS § 37 lg 1 p 2) ja 50 m laiune kalda ehituskeeluvöönd (LKS § 38 lg 1 p 4). Lisaks kohaldub tehisjärvele veeseaduses (edaspidi ka VeeS) sätestatud veekaitsevöönd ulatusega 10 m (VeeS § 118 lg 2 p 2).</i></p>

	<p>8. Kuna tegemist on selgelt rannaala planeerimisega palume edasises menetluses läbivalt kasutada supelranna mõistet supluskohta asemel, mis tagab looduskaitseeaduses (LKS) sätestatust tulenevalt selguse ja üheselt mõistetava õiguse supelranna teenindamiseks vajalike rajatiste püstitamiseks.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p>	<p>Lähteseisukohti ja KSH programmi parandatakse ja asendatakse mõiste "supluskoht" mõistega "supelrand".</p>
	<p>9. Mõjude hindamisel rohevõrgustikule palume lähtuda ka Riigikohtu värsest lahendist (28.09.2023) kohtuasjas nr 3-21-979 – rohevõrgustikku võib ebasoodsalt mõjutada vaid ülekaaluka huvi korral, kuid omandipõhiõigus või ettevõtlusvabadus ei saa olla igal juhul olulisem rohevõrgustiku eesmärkidest.</p>	<p>Võetud teadmiseks.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.</p>
	<p>10. Keskkonnaamet on seisukohal, et kõik ehitised (hooned, rajatised sh poldersüsteem ja golfiväljak) tuleb maksimaalselt kavandada väljapoole ehituskeeluvööndit, sh kalda piiranguvööndis asuvat metsamaad. Juhime tähelepanu, et ehituskeeluvööndi vähendamine, sh looduskoosluste ulatuses, ei järgi keskkonnanäesmärke nagu kliimamuutuste leevendamine ja nendega kohanemine, veeressursside kestlik kasutamine ja kaitse, saastuse vältimine ja tõrje, elurikkuse ja ökosüsteemide kaitse ja taastamine. Esitatud planeeringuala on suur ning ehitamine väljapool EKV-d ei ole takistatud.</p>	<p>Arvestatakse ÜP ja KSH aruande koostamisel ning kohtades, kus on vajalik ehitisi ehituskeeluvööndisse kavandada, hinnatakse EKV vähendamise mõju kalda kaitse eesmärkidele vastavalt looduskaitseeaduses toodud põhimõtetele ning tegevuse vastavust keskkonnanäesmärkidele.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks.</p> <p>KSH programmi ptk 6 lisatud teema „Vastavus keskkonnanäesmärkidele“.</p>
	<p>11. Märkime, et detailplaneeringu (DP) eskiislahendusse kantud avalikud teed peavad olema kindlasti väljapoole veekaitsevööndit planeeritud. Planeeringuga planeeritud avalikult kasutatavad teed lähevad valdavalt LKS § 38 lg 5 p 10 erandi alla, kuid märkime, et tehiseveekogu ümber EKV-sse kantud tee kannab valdavalt erahuve (eriti kinnistutele sissesõiduteed). Teede planeerimine üleujutusosalal vajab samuti ulatuslikke pinnasetoide, mistõttu võib tekkida vastuolu kalda kaitse eesmärkidega. Eelnevalt tulenevalt palume kajastada ka EKV-sse planeeritud avalike teede mõju kalda kaitse eesmärkidele või planeerida teed EKV-st väljapoole.</p>	<p>Selgitus. Avalikult kasutatav tee kavandatakse väljapoole veekaitsevööndit.</p> <p>Planeeringu koostamisel analüüsitakse paiklikult võimalusi avalik ringtee kavandada olemasoleva tee koridori. Kohtades, kus see pole võimalik või maastikukujunduse aspektist otstarbekas, tuuakse tee lähemale elamukruntide poole. Kruntidele mahasõitude rajamise küsimust kaalutakse edasisel planeerimisel.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks.</p> <p>KSH programmi ptk-s 6 (Ilmatsalu jõe ja Sulaoja oja ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanek) lisatud järgmine lause: „<i>Kruntidele mahasõitude rajamise küsimust kaalutakse edasisel planeerimisel ning vajadusel tehakse ettepanek Ilmatsalu jõe ehituskeeluvööndi vähendamiseks</i>“.</p>

	<p>12. DP eskiislahenduse alusel on koostatava ÜP-ga tehtud ettepanek vähendada EKV-d ka teenindussildade rajamiseks üle Sulaoja ning truupide rajamiseks, mille abil tagatakse veevahetus golfiala tiiktakistuste ja Sulaoja oja vahel. Märkime, et planeeringuga kavandatud sillad ja truubid lähevad LKS § 38 lg 5 p 9 alla, millele ei ole vaja EKV-d vähendada.</p>	<p>Seisukohaga arvestatud. Sildade ja truupide võimalikud asukohad kajastatakse üldplaneeringus.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks.</p> <p>KSH programmi peatükkidest 3.2.2 ja 6 (Ilmatsalu jõe ja Sulaoja oja ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanek) eemaldati ehituskeeluvööndi vähendamist vajavate rajatiste loetelu ning märgiti, et Ilmatsalu jõe ja Sulaoja oja ehituskeeluvööndi vähendamise vajadus selgub edasisel planeerimisel.</p>
	<p>13. Märkime, et Keskkonnaamet vähendas viimati Tartu linna ÜP menetluse raames Ilmatsalu jõe kaldal linnuvaatlustorni juures osaliselt Ilmatsalu jõe ehituskeeluvööndit veekaitsevööndini rajatiste rajamiseks. Palume see selguse huvides ka DP põhijoonisele (olemasolev EKV ulatus).</p>	<p>Seisukohaga arvestatud.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks.</p> <p>KSH programmi ptk 4.5.1 täiendatud järgmiselt: <i>Vaatetorni puhkekohas Tellise tee 8 katastriüksusel on Keskkonnaameti 07.10.2021 otsusega nr 6-5/21/2035-14 ehituskeeluvööndit vähendatud üldplaneeringu kaardil piiritletud puhkekoha ulatuses 10 meetrini jõe kaldajoonest. Vaatetorni puhkekoht on avalikkusele suunatud ehitiste kompleks, mis teenindab Linnutee matkaraja külastajaid. Puhkekohta on lubatud ehitada vaatetorn ja matkarada teenindavad väiksemad rajatised nagu lauad-pingid, käimla, infostend jmt.</i></p>
	<p>14. Märkime, et juhul kui vana jõesoot jääb Ilmatsalu jõega ühendusse, on ta olemasoleva jõe osa ning veekaitsete kitsenduste ulatused tekivad ka selle ümber. Va juhul, kui ala tervikuna määratakse sadama alaks, mis läheb LKS erandi alla.</p>	<p>Seisukohaga arvestatud.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.</p>
	<p>15. Kuni 10 km² suuruse valgala maaparandussüsteemi eesvooludel puudub ehituskeeluvöönd, kuid nende kaitseks on moodustatud maaparandusseaduse alusel eesvoolu kaitsevöönd, DP eskiislahenduse põhijoonisel on eesvooludele märgitud ehituskeeluvööndid, palume edaspidi korrigeerida.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.</p>

	<p>16. Eeldatavalt KSH käigus tehakse ettepanekud võimalike mõjude leevendamiseks, näit. Ilmatsalu jõge puudutavad tööd planeerida suvisele, sügisesele, talvisele madalvee perioodile. Jõe veesiseseid töid mitte planeerida vahemikku 01. märts kuni 31. juuni, kuna siis toimub kalade kudemine ning vastsete areng.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.</p>
	<p>17. Kalade rände ning kalarikkuse tagamiseks kaaluda KSH käigus paiskärrestik-tüüpi kalapääsu rajamise vajadust Ilmatsalu jõe ning paisjärve vahele. Kui kavandatakse vaid truup, kuna soovitakse paisjärves isoleeritult asustatavaid kalasid kasvatada, siis hinnata avariiriske.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse. Selgitus. Ilmatsalu Kala OÜ on paiskärrestik-tüüpi kalapääsu rajamise võimalust kaalunud, kuid jõudis järeldusele, et selle rajamine ei ole antud juhul võimalik järgmistel põhjustel:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Seda tüüpi kalapääsu jaoks on vooluhulk liiga väike. Väikese vooluhulga tõttu on suur osa aastast kärrestik kuiv ning kalad ei suuda seda ületada. 2) Tehisjärves soovitakse väikeses mahus kalakasvatusega jätkata, hoides seejuures kalade populatsiooni suuremana kui jões. Jõega ühenduse olemasolul kalade kasvatamine võimalik ei oleks. Kalad kas langeksid juba maimudena röövkaladele söögiks või ujusid toimiva ühenduse korral minema. 3) Tehisjärve puhastamise eesmärgil soovitakse sinna viia kalamaime, valides selleks taimestikust toituva liigi. Kalamaimude sissetoomine on odavam kui tehnika kasutamine, samuti ei kaasne sellega häiringuid (nt müra ja lõhn) kohalikele elanikele ega piirkonna linnu- ja 	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks.</p> <p>KSH programmi ptk 6 on lisatud teema „Võõrliikide kasvatamisega seotud avariirisgid“ ning selle alla järgmine kirjeldus: <i>Planeeritavas tehisjärves soovitakse väikeses mahus kalakasvatusega jätkata, hoides seejuures kalade populatsiooni suuremana kui jões. Tehisjärve puhastamise eesmärgil soovitakse sinna viia kalamaime, valides selleks taimestikust toituva liigi, seejuures kaalutakse võõrliikide asustamist tehisjärve. Arvestades, et võõrliikide loodusesse laskmine on vastavalt looduskaitseaduse § 57 lõikele 1 keelatud, tuleb tagada, et kaladel puuduks ligipääs Ilmatsalu jõkke. KSH-s hinnatakse võõrliikide kasvatamisega seotud riske ning antakse soovitusi riskide minimeerimiseks.</i></p>

		<p>loomaliikidele. Kalamaimude sissetoomine ei ole aga majanduslikult otstarbekas, kui neile luuakse võimalused Ilmatsalu jõkke pääsemiseks.</p> <p>4) Tehisjärve kaalutakse asustada võõrliike. Vastavalt LKS § 57 lg 1 on võõrliikide elusate isendite loodusesse laskmine keelatud. Seega ei saa võõrliikide tehisjärve asustamise korral võimaldada kaladele ligipääsu Ilmatsalu jõkke.</p>	
	18. KSH koostamisel palume kontrollida EELIS andmebaasis ajakohast infot, kuna seal võib pidevalt toimuda muutuseid (arhiveerimine, uued leiud). Programmis esitatud praegusel hetkel EELIS-e hetkeseisust juba erineb.	Seisukohaga arvestatakse.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.
	19. Programmi jooniste parema loetavuse huvides teeme ettepaneku programmi kõikidel joonistel näidata ära ka üldplaneeringu piir.	Seisukohaga arvestatakse.	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks.</p> <p>KSH programmi täiendatakse ning joonistel näidatakse ära üldplaneeringu ala piir.</p>
	20. Programmi lehel 2-3 on ekspertgrupi liikmeks märgitud Ene Kõnd (hüdrotehnikainsener, tehniline kontroll). Ptk 8-s aga teda märgitud ei ole. Palume korrigeerida ekspertgrupi nimekirju, et oleks üheselt selge, kes hindamises osalevad.	Seisukohaga arvestatakse.	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks.</p> <p>KSH programmi ptk 8 täiendatud ning ekspertgrupi liikmete nimekirja lisatud <i>hüdrotehnikainsener Erki Kõnd</i>.</p>

Terviseamet, 24.11.2023 (kiri nr 9.3-4/23/4879-3)	1. Planeeritav elamuala jääb kõrge radoonisisaldusega piirkonda ning elamutes ning ühiskasutusega hoonetes võib radoon põhjustada olulist riski tervisele. Tähelepanu tuleb pöörata asjaolule, et radoonisisaldus ei ole pinnases ühtlaselt jaotunud. Seega võib ka madala radooniriskiga piirkonnas esineda kõrge radoonitasemega alasid. Seetõttu tuleks enne hoone ehitamist planeeritaval maalal teostada radoonitasemete mõõtmised. Vajadusel tuleb ehitamisel rakendada radoonikaitse meetmeid (EVS 840:2023 „Juhised radoonikaitse meetmete kasutamiseks uutes ja olemasolevates hoonetes“). Sellega välditakse majade siseõhu rikastumist radooniga üle lubatud piiri (200 Bq/m ³).	Teadmiseks võetud. KSH programmi ptk-s 6 (mõju inimeste heaolule ja elukvaliteedile) on märgitud, et <i>KSH-s hinnatakse, kas ja kuidas on võimalik arvestada planeeringulahenduse koostamisel kõrgendatud radooniohuga. Radooniuuringuid (pinnaseõhus radoonitaseme mõõtmisi) ei ole KSH koostamisel kavas läbi viia.</i> Uuringust loobumise põhjendused esitatakse KSH aruandes.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.
	2. Elamutes ja ühiskasutusega hoonetes ei tohi müratasemed ületada sotsiaalministri 04.03.2002 määruses nr 42 „Müra normtasemed elu- ja puhkealal, elamutes ning ühiskasutusega hoonetes ja mürataseme mõõtmise meetodid“ kehtestatud normtasemeid. Vastavalt vajadusele tuleb kasutada müravastaseid meetmeid lähtudes muuhulgas EVS 842:2003 „Ehitiste heliisolatsiooninõuded. Kaitse müra eest“.	Selgitus. Arvestades kavandatava tegevuse iseloomu, puudub antud juhul nimetatud teemadega kokkupuude, kuna ei kavandata müraallikaid, mis võiksid põhjustada müratasemete ületamist elamutes ja ühiskasutatavates hoonetes.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.
	3. Arvestades, et kavandatava tegevuse raames soovitakse rajada rekreatiivse kasutusega alal veekogu äärde supluskoht on soovituslik jälgida Vabariigi Valitsuse 03.10.2019 määrus nr 63 „Nõuded suplusveele ja supelrannale“ kehtestatud nõudeid.	Teadmiseks võetud.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.
	4. Uute tänavate või kergliiklusteede kavandamisel arvestada võimaliku valgusreostusega ning vajadusel kavandada leevendavaid meetmeid.	Seisukohaga arvestatakse.	Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks. KSH programmi ptk 6 (mõju inimeste heaolule ja elukvaliteedile) täiendatakse järgnevalt: <i>Uute tänavate või kergliiklusteede kavandamisega seoses tuleb arvestada võimaliku valgusreostusega, vajadusel antakse leevendusmeetmed võimaliku valgusreostuse avaldumiseks.</i>

Tarbijakaitse ja Tehnilise Järelevalve Amet, 27.11.2023 (kiri nr 16-6/23-10415-003)	TTJA loobub pädevuse puudumise tõttu üldplaneeringu ja planeeringu elluviimisega kaasneva keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamise kooskõlastamisest.	Teadmiseks võetud.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.
Põllumajandus- ja Toiduamet, 30.11.2023 (kiri nr 6.2-6/9541-1)	1. PTA on tutvunud esitatud lähtekohtadega ja KSH programmiga ning nõustub esitatud üldplaneeringu lähtekohtadega ja leiab, et KSH programm on asjakohane ning piisav.	Teadmiseks võetud.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.
	2. Kuna planeeringuala läbib Ilmatsalu jõgi ja lääneosa piiril asuv ning osaliselt planeeringuala läbib Sulaoja on mõlemad riigi poolt korrashoitavad ühiseesvoolud (maaparandussüsteemi/ehitise koodid vastavalt 2103900020000/001 ja 2103900820000/001), rõhutab PTA erilist vajadust tagada planeeringuga mõjutatavate maaparandussüsteemide nõuetekohane toimimine ning planeeringualasse jäävate ühiseesvoolude hoiutööde võimaldamine ja teostamine.	Teadmiseks võetud. Käsitletakse üldplaneeringus.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.
	3. PTA juhib tähelepanu maaparandusseaduse § 49- le mille lg 1 p 1 kohaselt on maaparandushoiu kohustus maaparandussüsteemi omanikul.	Teadmiseks võetud.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.
	4. Planeeringu koostamisega seotud teated saata palun aadressil tartump@pta.agri.ee .	Teadmiseks võetud.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.
Regionaal- ja Põllumajandus- ministeerium, 01.12.2023 (kiri nr 14-3/3134-1)	1. PlanS § 75 lg 18 sätestab, et üldplaneeringu ülesanneteks on planeeringuala üldiste kasutus- ja ehitustingimuste, sealhulgas projekteerimistingimuste andmise aluseks olevate tingimuste, maakasutuse juhtotstarbe, maksimaalse ehitismahu, hoonestuse kõrguspiirangu ja haljastusnõuete määramine. Lähteseisukohtades ja KSH programmis pole määratud hoonestuse kõrguspiiranguid. Palume lisada tingimuse üldplaneeringu lähteseisukohtadesse ja KSH programmi.	Selgitus. Kuna Tartu linna üldplaneeringus on hoonete kõrgus määratletud läbi korruselisuse, siis linn määratleb selle samal põhimõttel menetluses olevas planeeringus.	Lähteseisukohtade p 4.5.1. sõnastatud järgmiselt: <i>Väikeelamu maa-alal on lubatud üksik- ja kaksikelamute ja ridaelamute kavandamine, hoonete korruselisus on kuni 2, korruselisus tuleb määrata ühtsena elamugruppide kaupa. Korruse arvestuslikuks kõrguseks lugeda Tartu linna üldplaneeringus vastavalt sätestatud kõrgust. Ridaelamute bokside suurim lubatud arv ühes lahushoones on kuni 8</i> KSH programmi täiendati vastavalt täpsustatud lähteseisukohtadele.

	<p>2. PlanS § 74 lg 1 kohaselt on üldplaneeringu eesmärk kogu valla või linna territooriumi või selle osa ruumilise arengu põhimõtete ja suundumuste määratlemine. KSH programmi peatükis 2.3 „Detailplaneeringu eskiislahenduse kirjeldus“ on öeldud, et <i>üldplaneeringu koostamise vajadus ja eesmärk on otseselt seotud menetluses oleva ja siiani aktiivselt koostatava detailplaneeringuga</i>. Juhime tähelepanu PlanS § 55 lõikele 2, mille kohaselt on maakonnaplaneering üldplaneeringu koostamise alus. PlanS § 75 lõike 3 kohaselt võib üldplaneeringuga teha ettepaneku maakonnaplaneeringu muutmiseks. Seetõttu ei saa eskiisi etapis olev detailplaneering olla üldplaneeringu koostamise põhjuseks. Palume KSH programmi korrigeerida.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks.</p> <p>KSH programmi korrigeeritakse läbivalt üldplaneeringu eesmärgi osas ja viiakse see vastavusse lähteseisukohtades tooduga.</p>
	<p>3. KSH programmi peatükis 3.2.5 „Raba tee 7 ja Lao maaüksuste ja lähiala detailplaneering“ joonis 13 all on öeldud, et <i>üldplaneeringu alal ei ole aktiivselt koostatav Suurtiikide ja Angervaksa kinnistute ja lähiala detailplaneering. Käesoleva KSH objektiks olev üldplaneering saab olema aluseks alal uue detailplaneeringu koostamiseks</i>. Peatükk 2.3 „Detailplaneeringu eskiislahenduse kirjeldus“ on öeldud, et <i>peatükis 2.1 kirjeldatud üldplaneeringu koostamise vajadus ja eesmärk on otseselt seotud menetluses oleva ja siiani aktiivselt koostatava detailplaneeringuga</i>. Selguse huvides palume nimeliselt eristada planeeringualal olevaid detailplaneeringud kui neid mainitakse KSH programmi erinevates peatükkides ning ühtlustada, kas Suurtiikide ja Angervaksa kinnistute ja lähiala detailplaneeringu puhul on tegemist koostatava detailplaneeringuga või mitte. Vastasel juhul jääb selgusetuks, millise detailplaneeringuga on tegemist ja kas see on koostamisel või mitte. Lisaks juhime tähelepanu, et detailplaneeringud on kehtivad, kehtetud või koostamisel, mitte aktiivselt koostamisel. Palume eemaldada antud sõna detailplaneeringute menetluse kirjeldamisel.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks.</p> <p>KSH programmi täiendatakse läbivalt ning erinevates peatükkides tuuakse planeeringute nimetused välja. KSH programmis eemaldatud sõna „aktiivselt“ detailplaneeringu menetluse kirjeldusest.</p>

	<p>4. KSH programmi peatükis 2.2 „Üldplaneeringu lähteseisukohad“ on öeldud et <i>Tartu Linnavolikogu 29.06.2023 otsusega nr 139 „Tartu linnas Ilmatsalu ja Tüki küla osa üldplaneeringu koostamise ja planeeringu elluviimisega kaasneva keskkonnamõju strateegilise hindamise algatamine“ kinnitatud üldplaneeringu lähteseisukohtade määramisel on lähtutud arendaja soovist planeeringuala arendamisel. PlanS § 10 kohaselt peab planeerimisalase tegevuse korraldaja tasakaalustama erinevaid huve, sealhulgas avalikke huve ja väärtusi, kaaluma neid vastavalt planeerimise põhimõtetele ja planeeringu eesmärkidele ning lõimima need planeeringulahendusse. Planeerimisalase tegevuse korraldaja on kohalik omavalitsus, kes peab kaalutlema erinevaid avalikke huve ja väärtusi, mistõttu võib arendaja taotlus olla küll aluseks planeeringu algatamisel, kuid lähteseisukohtade koostamisel ei saa lähtuda ainult arendaja soovist. Korrigeerida KSH programmi.</i></p>	<p>Seisukohaga arvestatakse.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks.</p> <p>KSH programmi ptk-st 2.2 on kõnealune lause eemaldatud.</p>
--	---	---	---

	<p>5. KSH programmi peatükis 6 „Mõjude hindamise ulatus ja eeldatavalt kaasnevad olulised keskkonnamõjud“ on välja toodud, et <i>soovitakse tõenäoliselt üldplaneeringuga teha ettepanek Ilmatsalu jõe ja Sulaoja oja ehituskeeluvööndi vähendamiseks.</i> Juhime tähelepanu, et Tartu maakonnaplaneeringus 2030+ on välja toodud peatükis 16 „Rohevõrgustiku toimimist tagavate ja sidusust tugevdavate meetmetes“, et rohevõrgustiku koridoride alal ei planeerita ehituskeeluvööndi vähendamist. KSH programmi peatükis „Lisad“ lisa 2 eskisjoonisel kattub ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanek maakonnaplaneeringu rohevõrgustiku tugialaga, mistõttu ei saa ehituskeeluvööndit antud alal vähendada. Palume antud tingimusega üldplaneeringu koostamisel arvestada.</p>	<p>Seisukohaga arvestatud. Juhul, kui planeeringuga tehakse ettepanekuid kalda ehituskeeluvööndi muutmiseks või rohevõrgustiku piiride täpsustamiseks, siis KSH-s hinnatakse selle mõju keskkonnanäesmärkidele ja rohevõrgustiku toimimisele.</p>	<p>Lähteseisukohtade p 4.15 muudetakse, andes võimaluse Angervaksa ja Raudla kinnistu rohevõrgustiku maakondliku tasandi tugiala ning Ilmatsalu jõe ja Sulaoja kaldal kohaliku tasandi rohevõrgustiku koridori maa-ala muutmiseks ja kasutustingimuste täpsustamiseks tingimusel, et on tagatud rohevõrgustiku toimimine.</p> <p>KSH programmi ptk-s 6 (Ilmatsalu jõe ja Sulaoja oja ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanek) lisatud selgitus, mille kohaselt selgub Ilmatsalu jõe ja Sulaoja oja ehituskeeluvööndi vähendamise vajadus edasisel planeerimisel. Juhul, kui planeeringuga tehakse ettepanekuid kalda ehituskeeluvööndi muutmiseks, käsitletakse KSH aruandes ehituskeeluvööndi vähendamise ettepanekut ning ehituskeeluvööndi vähendamisega seotud võimalikke mõjusid keskkonnanäesmärkidele ja kalda kaitse eesmärkidele. Vajadusel nähakse ette meetmed mõju ennetamiseks või leevendamiseks.</p> <p>KSH programmi täiendatud vastavalt täpsustatud lähteseisukohtadele. KSH programmi ptk 6 (mõju rohevõrgustikule) lisatud järgmine lause: <i>KSH-s hinnatakse kavandatu mõju edaspidisele rohevõrgustiku toimimisele ning vajadust rohevõrgustiku piiride muutmiseks ja kasutustingimuste täpsustamiseks viisil, mis tagab rohevõrgustiku toimimise.</i></p>
--	--	---	--

<p>6. KSH programmi peatükis 6 „Mõjude hindamise ulatus ja eeldatavalt kaasnevad olulised keskkonnamõjud“ on välja toodud, et <i>ehitustegevusega kaasneb metsa raadamine Angervaksa kinnistul golfiväljakute rajamiseks, samuti ehitusmaavarade vajadus elamuehituse aluse pinna ettevalmistamiseks (väljakaevetööd ja maapinna täitmistööd)</i>. Juhime tähelepanu, et koostatava üldplaneeringu lähteseisukohtade punktis 15 on välja toodud, et planeeringualal säilitada kehtiva üldplaneeringu kohane rohevõrgustik (Ilmatsalu jõe ümbruse rohekoridor, Angervaksa kinnistu rohevõrgustiku maakondliku tasandi tugiala ning Sulaoja kaldal kohaliku tasandi rohekoridor). Planeeringuga tuleb anda lahendus, mis tagab rohevõrgustiku toimimise. Metsaseaduse § 32 mõistes on raadamine raie, mida tehakse, et võimaldada maa kasutamist muul otstarbel kui metsa majandamiseks. Antud hetkel jääb selgusetuks kui suurel katastriüksuse alal raadamist kavatakse teha ja kuidas tagatakse rohevõrgustiku säilimine. Palume antud tingimusega üldplaneeringu koostamisel arvestada.</p>	<p>Seisukohaga arvestatud. Metsa raadamise vajadust ja ulatust ning üldplaneeringu mõju rohevõrgustiku toimimisele käsitletakse KSH aruandes (KSH programmi ptk 6, mõju rohevõrgustikule).</p>	<p>Lähteseisukohtade p 4.15 sõnastatakse järgmiselt: <i>planeeringuga tuleb anda lahendus, mis tagab rohevõrgustiku toimimise. Golfiküla kavandamise eesmärgil on lubatav kaaluda Angervaksa ja Raudla kinnistu rohevõrgustiku maakondliku tasandi tugiala ning Ilmatsalu jõe ja Sulaoja kaldal kohaliku tasandi rohevõrgustiku koridori maa-ala Ilmatsalu jõe-äärse avalikult kasutatava rohekoridori maa-ala muutmist ja täpsustada kasutustingimusi.</i></p> <p>KSH programmi ptk 6 (mõju rohevõrgustikule) lisatud, et KSH-s hinnatakse kavandatu mõju edaspidisele rohevõrgustiku toimimisele ning vajadust rohevõrgustiku piiride muutmiseks ja kasutustingimuste täpsustamiseks viisil, mis tagab rohevõrgustiku toimimise.</p>
<p>7. PlanS § 75 lg 23¹ sätestab, et üldplaneeringuga lahendatakse kuritegevuse riske vähendavad tingimused. KSH programmis pole antud teemat puudutatud. Tingimuste seadmisel saab tugineda CPTED käsiraamatule. https://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/krimipoliitika/files/elfinder/dokumendid/cpted_ee_1_0.pdf. Palume sellega üldplaneeringu ja KSH programmi koostamisel arvestada.</p>	<p>Seisukohaga arvestatud.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks.</p> <p>KSH programmi ptk 6 (mõju inimeste heaolule ja elukvaliteedile) täiendatud järgnevalt: <i>KSH-s hinnatakse kuritegevuse riske ning vajadusel nähakse ette meetmed kuritegevuse ennetamiseks.</i></p>

	<p>8. Vormistamise määruse § 2 lg 2 kohaselt peab planeering olema selge ja üheselt mõistetav. KSH programmi peatükis 2.3 „Detailplaneeringu eskiislahenduse kirjeldus“ öeldud, et <i>Angervaksa kinnistu lääneosale kavandatavate golfiradade alla jääva maapinna tõstmist üldjuhul ette ei nähta, välja arvatud griini (ala, kus paikneb auk) ala, mis tuleb kõrgemale tõsta. Seega jääb see ala valdavalt üleujutatavaks.</i> Antud juhul jääb selgusetuks, kuidas on võimalik üleujutatud golfiväljakut kasutada. Täpsustada golfiväljakute kasutust KSH programmis.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse. Kuna kavandatav tegevus ei pruugi siiski vastata rohevõrgustiku tugiala kohta kehtivatele tingimustele, võib osutada vajalikuks tugiala piiride muutmiseks, arvestades KSH hindamise tulemusi.</p>	<p>Lähteseisukohtade p 4.15 muudetakse, andes võimaluse Angervaksa ja Raudla kinnistu rohevõrgustiku maakondliku tasandi tugiala ning Ilmatsalu jõe ja Sulaoja kaldal kohaliku tasandi rohevõrgustiku koridori maa-ala muutmiseks ja kasutustingimuste täpsustamiseks tingimusel, et on tagatud rohevõrgustiku toimimine.</p> <p>KSH programmi ptk 2.3 täpsustatakse järgnevalt: <i>Golfi ja Raudla kinnistule ning Angervaksa kinnistu idaosale (Sulaoja oja idakaldale) kaalutakse poldersüsteemi (tamm, pumpplajms) rajamist, eesmärgiga kaitsta golfiala Emajõest põhjustatud üleujutuste eest. Kuna golfiväljakut kasutatakse vaid sobivate ilmastikuolude korral, see tähendab kuivematel perioodidel, mil üleujutusi ei esine, ei nähta Angervaksa kinnistu lääneosale kavandatavate golfiradade alla jääva maapinna tõstmist üldjuhul ette. Siiski on teada, et golfiradade edenemisel tuleb maapinda ümber kujundada, paigutades sinna killustikku ja liiva. Samas puudub vajadus maapinna üleujutuspiirist kõrgemale tõstmiseks. Seega jääb Angervaksa kinnistu lääneosale kavandatav golfiala valdavalt üleujutatavaks.</i></p>
	<p>9. KSH programmi peatükis 2.2 „Üldplaneeringu lähteseisukohad“ on öeldud, et <i>Planeeringualale kavandatav rohealade maa-ala ei tohi olla väiksem kui 12% planeeringualast.</i> Selguse huvides palume KSH programmis välja tuua, kuidas antud protsent tuletati.</p>	<p>Selgitus. 12% nõue määrati kehtivas üldplaneeringus planeeringualale jääva roheala (H) juhtotstarbega maa-ala suuruse järgi. Planeeringulaheduse edasisel analüüsil on aga selgunud, et kuna golfiala territoorium on peaaegu pool kogu planeeringuala pindalast, siis algselt taotletud</p>	<p>Lähteseisukohtade p 4.3 sõnastatakse järgmiselt: <i>näha ette Ilmatsalu-Tüki kompaktse asustuse arenguala laiendamine kavandatava elamumaa, sellega piirnevate tehiseveekogude ja lähialale jäävate rohealade ulatuses, sellega seoses teha vajadusel ettepanekud maakonnaplaneeringu muutmiseks.</i></p>

		<p>roheala ei ole võimalik kavandada. Seetõttu keskendutakse haljastuslahendusele Ilmatsalu jõe kallastel.</p>	<p>Lähteseisukohtade p 3.2 sõnastatakse järgmiselt: <i>näha ette Ilmatsalu jõe mõlemale kaldale puhkekoridor avalikult kasutatava loodusliku haljasmaaga, mis tagab Linnutee matkaraja vaba kasutamise. Planeeringuga tagada Ilmatsalu jõe rohekoridor põhimõttel, kus jõe lõunakaldal ulatuks rohekoridor kuni sadamani viiva teeni, põhjapoolsel küljel 10-20 m laiusena arvates jõe kaldast. Sadama kavandamisel tuleb leida lahendused rohekoridori katkematuse tagamiseks.</i></p> <p>Lähteseisukohtade p 4.6 sõnastatakse järgmiselt: <i>planeeringuga kavandatava tehisveekogu äärde tuleb ette näha piisava ulatusega avalike juurdepääsude ja supelranna kavandamine.</i></p> <p>KSH programmi ptk-s 2.2 toodud muudetakse vastavalt täpsustatud lähteseisukohtadele.</p>
	<p>10. Vastavalt PlanS § 85 lõikele 1 esitab planeeringu koostamise korraldaja planeeringu eelnõu kooskõlastamiseks koostöö tegijatele ja arvamuse andmiseks kaasatavatele isikutele enne PlanS § 86 kohast vastuvõtmist. Palume esitada üldplaneeringu eelnõu enne vastuvõtmist Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumile arvamuse andmiseks ning täiendavate koostöötegijate ja kaasatavate määramiseks. Üldplaneeringu esitamisel arvamuse andmiseks ja täiendavate koostöötegijate ja kaasatavate määramiseks palume esitada ka planeeringu koostamisel menetlusega seonduv materjal, mis aitab kaasa tervikliku ülevaate saamiseks planeerimisprotsessi kohta (teated planeeringu erinevate etappide kaasamise ja koostöö kohta).</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.</p>
	<p>11. Palume kohalikul omavalitsusel tagada, et üldplaneeringu koostamisse oleksid kaasatud kõik isikud, kelle õigusi võib planeering puudutada ja isikud, kes on</p>	<p>Teadmiseks võetud.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.</p>

	<p>avaldanud soovi olla kaasatud üldplaneeringu koostamisse. Täiendavalt juhime tähelepanu, et PlanS § 87 lõikest 3 lähtuvalt avalikustatakse koos üldplaneeringuga ka üldplaneeringu kohta PlanS § 85 lõike 1 alusel antud kooskõlastused ja arvamused.</p>		
	<p>12. Tulenevalt Vabariigi Valitsuse seaduse § 65 lõikest 1 kuuluvad Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi valitsemisalasse mitmed valdkonnad, sh maakasutuspoliitika, ruumilise planeerimise korraldamine, jm. Selgitame, et käesolev seisukoht on esitatud ruumilise planeerimise valdkonnast lähtuvalt. Juhul, kui ministeerium omab märkuseid, mis puudutavad maakasutuspoliitikat, esitab ministeerium need eraldi kirjaga. Palume hoida Regionaal- ja Põllumajandusministeeriumi ruumilise planeerimise osakonda kursis üldplaneeringu menetlusega sh teavitades kõikidest toimuvatest avalikest aruteludest.</p>	Teadmiseks võetud.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.
<p>Politsei- ja Piirivalveamet 01.12.2023/ registreeritud 14.01.2024 (kiri nr 2.1-3/41222-2)</p>	<p>1. Politsei- ja Piirivalveameti ettepanekud Tartu linnas Ilmatsalu ja Tüki küla üldplaneeringu ja planeeringu elluviimisega kaasneva keskkonnamõju strateegilise (KSH) hindamisele on järgmised: Üldplaneeringu ruumilise lahenduse koostamisel lähtuda CPTED põhimõtetest (turvalise ruumilooe põhimõtetest), mis oleks kooskõlas Siseturvalisuse arengukava 2020–2030 eesmärgiga turvalise ruumi loomise temaatikas: „Süütegusid ja õnnetusi ennetava turvalise ruumilooe põhimõtted on juurutatud kõigi kohalike omavalitsuste planeerimistegevustes.“</p>	Seisukohaga arvestatakse.	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks.</p> <p>KSH programmi ptk 6 (mõju inimeste heaolule ja elukvaliteedile) täiendatud järgmiselt: <i>„KSH-s hinnatakse kuritegevuse riske ning vajadusel nähakse ette meetmed kuritegevuse ennetamiseks“.</i></p>
	<p>2. Pöörata tähelepanu liiklustiheduse suurenemisele ja kohalike elanike liiklusturvalisuse tagamisele.</p>	Seisukoht teadmiseks võetud.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.
<p>Kliimaministeerium, 11.12.2023 (kiri nr 7-15/23/3413-3)</p>	<p>1. Kuna KliM-ile teadaoleva informatsiooni kohaselt (välivaatlus 31.10.2023) käib planeeringualal juba aktiivne tegevus, siis palume Tartu Linnavalitsusel esitada selgitused, kuidas selline olukord sai tekkida enne, kui vajalikud planeeringud (üldplaneering ja detailplaneering) on kehtestatud. Hetkel ei saa ka tagasiulatuvalt hinnata mõju kaitsealustele liikidele, sest kahju on juba tehtud.</p>	Teadmiseks võetud. Selgitame, et kalakasvatustiigid on tühjendatud ja neid puhastatakse (sh eemaldatakse setteid ja toimub setete äravedu ning ladustamine kalakasvatustiikide lähialale). Tartu Linnavalitsus on alal toimuvast	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.

	<p>Kuidas näeb Tartu Linnavalitsus edasist protsessi ja mis ülesannet täidab selles olukorras KSH?</p>	<p>tegevustest teadlik, aga EhS-i kohaselt ei ole tegemist ehitusloa ega ehitusteatise kohustusega tegevustega. Osaühingule Ilmatsalu Kala on Keskkonnaamet väljastanud keskkonnanaloa nr L.VV/330941, tiikide puhastamine toimub vastavalt loas sätestatud tingimustele ja ametit on käimasolevatest tegevustest teavitatud.</p> <p>KSH koostamisel hinnatakse mõjusid olemasoleva olukorra suhtes, varasemalt toimunud muudatuste mõju tagasiulatavalt ei hinnata.</p> <p>Üldplaneeringu ja KSH koostamine toimub vastavalt ja kooskõlas kehtivale seadusandlusele.</p>	
	<p>2. KliM-il on järgmised tähelepanekud ja ettepanekud: KSH programmi peatükis 6 „Mõju hindamise ulatus ja eeldatavalt kaasnevad olulised keskkonnamõjud“ esitatakse planeeringu mõjust linnustikule järgmine seisukoht: <i>“Planeeringu elluviimisel ei taastata enam paljude linnuliikide jaoks vahetult intensiivkalakasvatuse järgselt sobivaks osutunud elukeskkonda, kus puudus aktiivne inimtegevus, kuid ka planeeringulahenduse järgselt on lindudel võimalik ala jätkuvalt kasutada. Ehitustegevuse lõppemisel ja maastiku taastumisel on suurt tehisejärve, selle keskel asuvat saart ja selle kaldaala, samuti golfiväljakute tiiktakistusi ning looduslikule arengule jäetavat maastikku linnustikul võimalik pesitsus- ja toitumisalana kasutada.”</i> Leiame, et selliselt ei saa praegust planeeritavat olukorda kokku võtta. Milliseks kujuneb planeeringuala mõju lindudele ja kas ligipääs ning sobivus pesitsemiseks säilib, tuleb alles hinnata. Juhime tähelepanu, et üldplaneeringu</p>	<p>Seisukohaga arvestatud.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks.</p> <p>KSH programmi ptk 6 (Mõju linnustikule) muudetud järgmiselt: <i>Planeeringu elluviimisel ei taastata enam paljude linnuliikide jaoks vahetult intensiivkalakasvatuse järgselt sobivaks osutunud elukeskkonda, kus puudus aktiivne inimtegevus, kuid planeeringulahenduse järgselt luuakse lindudele eeldused ala kasutamiseks (tehisejärv, selle keskel asuv saar, golfiväljakute tiiktakistused). KSH koostamisel nähakse ette leevendusmeetmed mõju ennetamiseks või vähendamiseks. Samas on oluline märkida, et enne kalakasvatustiikide puhastamist oli enamikest Golfi ja Tellise tee 8 tiikidest vesi välja lastud, ala võssa kasvanud</i></p>

	<p>järel kaotavad oma elupaiga, toitumis-, varje- ja pesitsusala paljud looduskaitsealad alusel kaitstavad linnuliigid. Praegu esitatud üldplaneeringu eelnõu alusel ei saa ka sedastada, et linnustikul on ala võimalik pesitsus- ja toitumisalana kasutada, kindlasti mitte endises mahus. Hoonete ja õuealade tihe paigutus endiste kalatiikide alal ei võimalda meie hinnangul sellist eeldust, nagu KSH programmis praegu tehakse, püstitada. Kaldaalade sobivus pesitsemiseks - palume alles võimalikke mõjusid KSH hindamise raames hinnata. Näiteks kui eeldada, et kõik rohelist õuealad niidetakse madalmuruks, ei ole need kindlasti sobivad lindudele pesitsemiseks.</p>		<p><i>või võsastunud, mis linnustikule enam sobivaid elupaiku niikuinii ei pakkunud. On teada, et kui taotletavat planeeringulahendust ellu ei viida, siis maaomanikul ei ole huvi kalakasvatustiikides veetaset taastada. Mõjude hindamisel arvestatakse selle asjaoluga.</i></p>
	<p>3. Palume ette näha ka leevendusmeetmed. Eeskätt vajab seda tihehoonestusega piirkond. Näiteks on võimalik kaaluda rohepiirkondade säilitamist mõnedel praegustel hoonestuseks plaanitud aladel, vähendada hoonestust. Palume kaaluda hoonestuse vähendamist Ilmatsalu jõega piirnevas piirkonnas, et tagada loomade läbipääs, samuti kompenseerimaks hävivaid toitumis-, varje- ja pesitsuskohti.</p>	<p>Selgitus. Kehtiva üldplaneeringuga on kavandatud (märgitud) rohevõrgustiku koridor ning ühtlasi roheala (H) juhtotstarve (piirid kattuvad) Ilmatsalu jõe ja jõe lõunakaldale (laius ca 50-60 m jõeäärsest tervise- ja matkarajast). Planeeringu koostamisel on sellega arvestatud ja sellest tulenevalt ei ole elamuid Ilmatsalu jõe lõunakaldale kavandatud. Planeeringuga tagatakse, et matkarada on ka planeeringu elluviimise järgselt läbitav ja kasutatav.</p> <p>Planeeringuga toimub olemasoleva tiheasustusalala laiendamine, planeeringu koostamisel järgitakse tiheasumi printsiipe ning maa-ala optimeerimist tihedama hoonestuse kavandamise kaudu toetab ka Tartu linna keskkonnakomisjon.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.</p>

		<p>Arvestades esitatud soovitus nähakse täiendavalt ette hoonete vaheliste avalike juurdepääsude kavandamine tehisveekogule ning roheala laiendamise Ilmatsalu jõe põhjakaldale kuni 10 m laiuse alana.</p> <p>Planeeringulahendus koostatakse linnustikku arvestavalt, kuid maaomanikule ei saa panna kohustust taastada endisaegset (vahetult intensiivkalakasvatuse lõpetamise järgset) olukorda (mil aktiivse inimtegevuse puudumine tekitab soodsad toitumis- ja pesitsustingimused linnustikule).</p>	
	<p>4. Ilmatsalu jõega paralleelselt kulgeb matkarada, mis läbib ka Kärevere looduskaitseala. Üle jõe läheb jalakäijate sild, kust paadid alt läbi ei pääse. Ilmatsalu jõe paadiliikluseks avamisel tuleb leida selline lahendus, et jõge saab jätkuvalt ületada ja matkarada tänasel kujul kasutada.</p>	<p>Seisukohaga arvestatakse. Jõe avamisel paadiliikluseks tagatakse jõe ületamise võimalus praeguses jalakäijate silla asukohas ning vastavad tingimused sätestatakse planeeringus.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.</p>
	<p>5. Ida-Eesti vesikonna veemajanduskava 2022-2027 hindab Ilmatsalu jõe seisundit kesiseks. Kalatiikide põhjas olevad setted sisaldavad keskkonnale liialt koormavaid aineid. Üldplaneeringu programmist ei selgu, kas hinnatakse ka mõjusid, kuidas toimub setete eemaldamine ja milliseid meetodeid kasutatakse, et vältida setete kandumist Ilmatsalu jõkke. Palun täiendada.</p>	<p>Selgitus. Kalatiikide puhastamine toimub juba praegu, vastavuses keskkonnaloas toodud tingimustega. Puhastamise perioodil ühendus Ilmatsalu jõega puudub. Setteid ei ole ladustatud vahetult Ilmatsalu jõe kaldale (veepiiri lähistele). Setete ladustamise ala ja Ilmatsalu jõge eraldab savist moodustatud tõke/vall, mis takistab ka intensiivsete sademete korral muda valgumist jõkke.</p>	<p>Puudub vajadus lähteseisukohtade täiendamiseks.</p> <p>KSH programmi ptk 2.1 lisatakse täiendavalt järgmine informatsioon: <i>Tänaseks on Tellise tee 8 katastriüksusel asuvate suuremate tiikide settest puhastamisega juba alustatud (joonis 3). Kalatiikide puhastamine toimub vastavuses Ilmatsalu Kala OÜ-le väljastatud keskkonnaloas nr L.VV/330941 toodud tingimustele.</i></p>

		Kuna tiike juba puhastatakse ja see on lubatud tegevus, siis ei ole vajalik kalatiikide puhastamise mõju KSH-s hinnata.	
Tähtvere Jahiselts MTÜ 07.01.2024	1. Vastuseks Teie kirjale teatame, et Tähtvere Jahiselts ei ole Angervaksa kinnistule rajatava golfiväljaku vastu.	Seisukoht teadmiseks võetud.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.
	2. Soovime, et meid kaasatakse rajatava golfiväljaku planeerimise protsessi seoses võimalike ulukikahjude vältimiseks.	Seisukoht teadmiseks võetud.	Puudub vajadus lähteseisukohtade ja KSH programmi täiendamiseks.